

Budowanie pewności siebie u dziecka

Większość uczniów obawiając się wykluczenia, podąża bezwiednie za modą lub oczekiwaniami dorosłych. Dlaczego tak chętnie mówimy o „życiu w zgodzie ze sobą”, ale z jakichś powodów odmawiamy tego prawa naszym dzieciom?

Katarzyna Janas

współzałożycielka Instytutu Durkalskiego RMP Polska sp. z o.o., ekspert i praktyk z zakresu motywacji wewnętrznej, propaguje naukowe podejście do motywacji Reiss Motivation Profile.

Truizmem jest stwierdzenie, że każdy rodzic chce, aby jego dziecko było szczęśliwe. W tym pragnieniu nie ma niczego złego, ale goniąc za sukcesem dziecka, niektórzy dorośli mają tendencję do zaspokajania własnych ambicji, zamiast troskliwego wstuchiwania się w potrzeby podopiecznego.

Wspieranie wyborów dziecka

Motywacja wewnętrzna u młodego człowieka ujawnia się już w jego codziennych wyborach, które my – dorośli – zbyt szybko oceniamy jako negatywne. Dziecko nie chce posprzątać pokoju? Jest bałaganierzem i trzeba go tego oduczyć. Cały dzień siedzi samo w pokoju, zamiast wyjść na dwór i spotkać się ze znajomymi? Jest odludkiem, więc trzeba nakłonić je do spotkań. Nie wybrało najlepszego liceum w mieście, tylko zwyczajną szkołę dla „przeciętniaków”? Brakuje mu ambicji!

Próbując wychować dziecko według swoich potrzeb, łatwo wywołać w nim wewnętrzny konflikt i poczucie rozdarcia między swoimi pragnieniami a oczekiwaniami rodziców. Tymczasem to właśnie w tym momencie dziecko podejmuje pierwsze życiowe wybory. Kiedy, jeśli nie teraz, rodzice powinni być dla niego szczególnym wsparciem?

Konflikt motywatorów

Kompleksowy obraz motywacji buduje się około czternastego roku życia. To wtedy kształtują się poszczególne motywatory, które szczegółowo opisał prof. Steven Reiss, amerykański psycholog kliniczny. Te szesnaście motywatorów to: władza, niezależność, ciekawość, uznanie, porządek, gromadzenie, honor, idealizm, kontakty społeczne, rodzina, status, rewanż, piękno, jedzenie, aktywność fizyczna i spokój.

Występują one u każdego z nas, ale w różnym natężeniu i to właśnie decyduje o naszej indywidualności, innym postrzeganiu świata.

Gdyby każdy rodzic poznał i zrozumiał motywatory swojego dziecka, byłoby mu znacznie łatwiej zrozumieć jego potrzeby, dążenia i zachowania.

Zrozumienie własnych motywatorów wiele powie nam o tym, w jaki sposób oceniamy rzeczywistość. Rodzicowi mającemu wysoki motywator „Porządek” trudno będzie zrozumieć dziecko z niskim natężeniem tego samego motywatora. Podświadomie zakładamy, że nasz system wartości i potrzeb jest jedynym słusznym i chętnie poddajemy krytyce tych, których potrzeby kształtują się inaczej.

Dajmy czas na rozpoznania

Rzekomy brak ambicji u dziecka to częsty powód rozczarowań rodziców. Dla wielu rodziców najprostszym wytłumaczeniem

zrodlo: istockphoto.com

tej sytuacji jest jednoznaczna i surowa ocena: lenistwo. Tymczasem ambicja jest bardzo mocno związana z motywator „Władza”. Osoby o wysokiej potrzebie władzy mają dominujący charakter i dużą potrzebę sukcesów. U rodziców z tym motywator rozbudzenie żądy sukcesu u dziecka jest najważniejszym celem wychowania. A możliwe że dziecko nie odkryło jeszcze tego, co chce w życiu robić. Nastolatek musi przecież mierzyć się ze szkolną rzeczywistością, w której uczy się wszystkiego, niezależnie od pasji i chęci, a motywacja wewnętrzna jest dopiero na etapie kształtowania się.

Życie zgodne ze sobą

Budując u dziecka pewność siebie, należy zwrócić też uwagę na motywator „Uznanie”. Wysokie natężenie w tym obszarze wiąże się z pragnieniem aprobaty ze strony innych, dużą wrażliwością na krytykę i skłonnością do perfekcjonizmu. Dziecko z niskim natężeniem tego motywatora bez problemu poradzi sobie z krytyką czy presją oczekiwania. W przeciwnym wypadku, będzie starało się zaspokoić oczekiwania rodziców, na długie lata zapominając o własnych pragnieniach.

Chętnie mówimy o „życiu w zgodzie ze sobą”, ale z jakichś powodów odmawiamy tego prawa naszym dzieciom.

Trzeba pamiętać, że nie ma złych ani dobrych motywatorów. Na przykład wysoka potrzeba uznania niesie ze sobą też wiele korzyści, jak empatię i wrażliwość. Ludzie o silnym natężeniu tego motywatora są doskonałymi obserwatorami, potrafią doceniać, mówić komplementy oraz sprawiać, że w ich towarzystwie inni czują się przyjemnie.

I co dalej?

Wiele młodych osób pytanych o to, co chce robić w życiu, wzrusza ramionami. Szkoła nie stwarza okazji do odkrywania siebie, swojej indywidualności, mocnych stron i motywacji. Większość uczniów obawiając się wykluczenia, podąża bezwiednie za modą czy oczekiwaniami dorosłych. Jako rodzice i wychowawcy możemy pomóc im poznać własne motywacje i wybrać dalszą drogę tak, jak sami byśmy sobie tego życzyli – w zgodzie ze sobą. Uznanie autonomii podopiecznych jest bardzo ważne dla ich rozwoju – decyduje o poczuciu sprawstwa.

Stuchajmy uważnie,
co mówią nasze dzieci.

Pozwalajmy
podejmować własne decyzje.

Szanujmy
indywidualność i autonomię.

Nie porównujmy
dziecka do jego kolegów
i koleżanek.

Wspierajmy pasję dziecka,
nawet te najdziwniejsze.

Uczmy
podopiecznych wyrażania
swoich emocji.

Świętujmy
każdy najmniejszy
sukces dziecka.

Mówmy o mocnych stronach
i rozwijajmy je.